

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. október 25.
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselek Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Erős európai gazdasági bázis: az oktatás és képzés eredményességének, hatékonyságának és minőségének javítása – <i>Irányadó vita</i> (<i>Nyilvános tanácskozás a Tanács eljárási szabályzata 8. cikkének (2) bekezdése alapján</i>) <i>[Az elnökség javaslatára]</i>

Az Oktatási Bizottsággal folytatott konzultációt követően az elnökség elkészítette a mellékelt vitaanyagot, amelyet az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanács 2019. november 8-i ülésén folytatandó irányadó vita alapjául szolgáló dokumentumként nyújt be.

Erős európai gazdasági bázis:

az oktatás és képzés eredményességének, hatékonyságának és minőségének javítása

– Elnökségi vitaindító feljegyzés –

- Erre az együttes ülésre azzal a céllal kerül sor, hogy kivételes lehetőséget biztosítsunk az oktatási és a pénzügyminisztereknek arra, hogy 1. véleménycserét tartsanak az oktatásnak és képzésnek a hosszú távon fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásáról, valamint 2. megosszák az oktatás és képzés minőségének, hatékonyságának és eredményességének javítását célzó szakpolitikai intézkedésekkel kapcsolatos tagállami tapasztalatokat és legjobb gyakorlatokat.

A jelenlegi helyzet

- Jelenleg, amikor az országok komoly erőfeszítéseket tesznek arra, hogy választ adjanak a globalizáció, a technológiai fejlődés és a demográfiai változások kihívásaira, a humán tőke egyre fontosabbá válik. A társadalmak humántőke-felhalmozási folyamatában létfontosságú az oktatás és képzés szerepe.
- Az Európai Tanács által elfogadott, a 2019–2024-es időszakra szóló új stratégiai menetrend hangsúlyozza, hogy az oktatás és képzés pozitív hatással van a gazdaságra és a társadalom egészére egyaránt. A stratégia az emberek készségeibe és oktatásába történő beruházások végrehajtására, a vállalkozói készségek és az innováció erőteljesebb támogatására, valamint a kutatási erőfeszítések fokozására szólít fel. Ezenkívül *a szociális jogok európai pillére* is kiemeli a minőségi és befogadó oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás biztosításának fontosságát.
- Az oktatás és képzés területe fontos része a foglalkoztatást és növekedést célzó Európa 2020 stratégiának, és az oktatás, a készségek és az egész életen át tartó tanulás kérdése nagy hangsúlyt kapott a 2019. évi országspecifikus ajánlásokban is. Az új Európai Bizottság a 2019–2024-es időszakra szóló politikai iránymutatásaiban szintén hangsúlyozta a készségeknek és az oktatásnak az európai versenyképesség és innováció motorjaként betöltött szerepét.

- Az eurócsoport 2017 novemberében megbeszélést tartott a humán tőkébe való beruházásnak és az oktatásra fordított közpénzek hatékony felhasználásának a fontosságáról.

Az oktatás és képzés szerepe

- A humán tőke létfontosságú szerepet tölt be a termelékenység fokozása, a fenntartható növekedés támogatása, valamint a társadalmak rezilienciájának erősítése szempontjából. A kiváló minőségű oktatáshoz és képzéshez való, mindenki számára biztosított hozzáférés hatékonyan járul hozzá a szegénység elleni küzdelemhez és az egyenlőség előmozdításához, és az európai jóléti társadalom sarokkövét is jelenti.
- Az oktatás és képzés többféle szempontból is jelentős előnyöket kínál a társadalom számára. Az egyének szintjén az oktatás és képzés során megszerzett készségek jobb munkavállalási lehetőségeket és magasabb béreket eredményezhetnek. Az uniós tagállamokban például a felsőfokú végzettséggel rendelkező felnőttek foglalkoztatási rátája mintegy 9 százalékponttal magasabb a csak felső középfokú végzettséggel rendelkező felnőttekéénél, és átlagosan 44%-kal többet keresnek náluk.
- De az oktatásba való beruházás hozadéka a társadalom egésze szempontjából is jelentős, hiszen a jól képzett munkaerő hozzájárul a gazdaság és a termelékenység növekedéséhez és az innovatív kapacitás fokozásához, ezzel pedig a teljes lakosság életszínvonalának a javításához. Az oktatáshoz és képzéshez való egyenlő hozzáférés a társadalmi kohézió és a mobilitás erősítésének is az egyik legfontosabb módja, és biztosítja azt, hogy a polgárok úgy érzékeljék, hogy igazságos és méltányos társadalomban élnek.
- A humán tőke továbbgyűrűző hatásai azzal járnak, hogy a beruházások megtérülése nemcsak azok számára hoz előnyöket, akik a beruházást végrehajtják, hanem mások számára is. Mivel ebben az esetben mind egyéni, mind társadalmi megtérülésről beszélhetünk, fennáll a veszélye annak, hogy a beruházások nem érik el a szükséges szintet. Az állami oktatás és képzés ezt a piaci hiányosságot hivatott kiküszöbölni.

- Habár az oktatás és képzés biztosítása elsősorban az egyes tagállamok feladata, a személyek szabad mozgásával összefüggésben az oktatás és képzés az egész Unión belül pozitív továbbgyűrűző hatásokat eredményezhet. Ugyanakkor a magasan képzett munkaerő jelentős mértékű és tartós elvándorlása néhány tagállamban kedvezőtlen hatásokkal járhat a növekedési potenciálra és az államháztartásra nézve.
- Európa jövője szempontjából stratégiai jelentőségű kérdés a kiváló minőségű és befogadó oktatásba és képzésbe való beruházás. A globalizáció, a technológiai fejlődés és a demográfiai változások erőteljes hatást gyakorolnak a munkaerőpiacokra és a társadalmakra. Elengedhetetlen, hogy erősítsük mind az alap- mind a speciális készségeket és kompetenciákat, és emeljük az iskolázottság szintjét. Tekintettel az Unió idősödő társadalmaira, egyre fontosabb, hogy a munkaképes korú népesség minél nagyobb aránya legyen képzett és foglalkoztatott.
- A jövőben a digitalizáció és a technológiai fejlődés egyre inkább megkívánja majd a folyamatos tanulást és a készségek folyamatos fejlesztését. A készségek és kompetenciák kereslete és kínálata közötti eltéréseknek különböző típusai merülhetnek fel. Az oktatási és képzési rendszerek jövőbeli feladatai magukban foglalják a következőket, és ezek mindegyike elősegíti a gazdaságban és a munkaerőpiacokon jelentkező strukturális változásokhoz való alkalmazkodást: 1. a későbbi kiváló tanulási eredmények alapjainak megteremtése a korai életszakaszban; 2. a készségek és kompetenciák fejlesztése a további tanulás lehetővé tétele érdekében; valamint 3. az átképzésnek és új szakmák tanulásának a támogatása a különböző feladatstruktúrák által jellemzett különböző ágazatokban. Továbbá, ahhoz, hogy kiválóan képzett munkaerő álljon rendelkezésre a megfelelő területeken, az oktatási és képzési rendszereknek előre kell jelezniük a jövőbeli készség- és kompetenciaigényeket. A továbbképzés és átképzés fokozza a gazdasági sokkhatásokkal szembeni ellenálló képességet is.

Kiváló minőségű oktatás, költséghatékonyság és eredményesség

- Európában a humán tőke gyarapodása elsősorban az oktatási rendszer keretében, főként közpénzből történő finanszírozás mellett megy végbe. 2016-ban az alapfokútól a felsőfokúig tartó oktatást átlagosan 87%-ban közpénzből finanszírozták 21 olyan uniós tagállamban¹, amely az OECD-nek is tagja.
- A humán tőke képzésének megerősítése nem feltétlenül azt jelenti, hogy több kiadásra van szükség ezen a téren, hanem azt, hogy költséghatékonyabban és eredményesebben kell az erre fordított pénzt elköltenünk. Egyes tagállamok hasonló nagyságú kiadások mellett jobb eredményeket érnek el, mint mások. Néhány tagállam számára az jelenti a kihívást, hogy kellő mennyiségű forrást biztosítson ahhoz, hogy az oktatásban jobb és méltányosabb eredmények szülessenek. Más tagállamok számára pedig az, hogy az oktatásra fordított pénzt hatékonyabban használják fel az oktatás eredményességének javítása érdekében.
- Az oktatásra és képzésre fordított közfinanszírozás hatékonyságának vizsgálatához az iskolázottsági szintet, a minőséget és a befogadó jelleget kell figyelembe vennünk.
- Az iskolázottság szintje javult az Európai Unióban az elmúlt időszakban. Az átlagos iskolázottsági szint (felsőfokú oktatás) a 2008. évi 31%-ról 2018-ra 41%-ra nőtt a 30–34 éves korosztályban. A felső középfokú végzettséggel nem rendelkező 25–34 évesek aránya pedig 18%-ról 14%-ra csökkent ugyanezen időszakban.
- Ami a minőséget illeti, az Unió által a PISA-felméréseken elért eredmények átlagosak, így ezen a területen lenne még tennivaló. Ráadásul az Unión belül erősen eltérnek az eredmények.
- A befogadó jelleg tekintetében pedig az oktatásra és képzésre fordított közpénzek hatékonyabb felhasználása sok tagállam esetében javítaná a munkaerőpiaci integrációt és előmozdítaná a generációk közötti társadalmi mobilitást is. A NEET-fiatalk² aránya az Unióban 2018-ban 15% volt a 20–24 éves és 17% a 25–29 éves korosztályban.

¹ Két OECD-tag uniós tagállam – Dánia és Görögország – adatai nem szerepelnek az OECD *Education at a Glance* (Oktatási helyzetkép) című 2019. évi kiadványában.

² „Nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő” (NEET).

- A társadalom által megkívánt eredmények optimális kombinációjának biztosításához a kiváló minőségű oktatásra és képzésre fordított finanszírozásnak eredményesnek is kell lennie. Az eredményes finanszírozás lehetővé teszi a kiváló minőségű és befogadó, a gazdasági növekedést, a termelékenységet és az egyenlőséget előmozdító oktatási és képzési rendszerek megteremtését.

Kérdések a vitához

- Melyek a legsürgetőbb kihívások az Ön tagállama számára az oktatás és képzés hatékonysága és eredményessége tekintetében?
- Mely szakpolitikai intézkedéseket tartja a legígéretesebbnek az oktatás és képzés hatékonyságának, eredményességének, befogadó jellegének és az oktatás és képzés terén biztosított egyenlőségnek az előmozdítása érdekében?
- Hogyan lehet egyidejűleg garantálni a kiváló tanulási eredményeket, a népesség magas iskolázottsági szintjét és az egyenlőséget?
- Milyen szerepe lehet az európai együttműködésnek az oktatás és képzés hatékonyságának, eredményességének és kiváló minőségének előmozdításában, és hogyan jelezhetik előre az európai társadalmak a jövőbeli továbbképzési és átképzési szükségleteket?